

Jaciment de Can Solà del Racó

Matadepera

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Camí de la Font de la Tartana amb carrer del Turó del Pujol
Alçada: 461

Coordenades:

Latitud: 41.608868818371
Longitud: 2.0318223473839
UTM Est (X): 419328
UTM Nord (Y): 4606804

Classificació

Número de fitxa 08120 - 108
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Romà
Segle I-V dC
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: No s'ha realitzat cap intervenció; i, per tant, no es pot saber si hi ha restes i en quin estat es troben.
Protecció Legal
Tipus de protecció: EPA
Observacions protecció: Tipologia A de la normativa específica pels elements arqueològics (Fitxa número 8 del Catàleg de béns a protegir del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal).
EPA- R 9/11/1994
Data aprovació: dt., 22/09/2009 - 12:00
Número inventari Sí (CC.AA)
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada

Titular: 9369615DG1096N0001ZB

Fitxes associades:

Can Solà del Racó

Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart

Data de registre de la dt., 22/12/2020 - 13:22

fitxa:

Descripció

El jaciment arqueològic de Can Solà del Racó és una vila romana baix imperial. Està situada en una antiga plana de conreu de la masia homònima, a uns 400 metres aproximadament al sud-est. Està dividida en tres sectors, entre el carrer del Turó del Pujol, carrer del Llorer i camí de la Font de la Tartana, limitant aproximadament al sud-est amb el torrent de Can Solà del Racó i al sud-oest amb Can Gorina.

L'orografia del terreny abans de l'obertura de carrers i posterior urbanització del sector, estava formada per una petita vall escanyada en direcció nord amb dues grans terrasses planes situades de nord a sud. Geològicament s'hi observen vetes de sorrenques amb conglomerats terciaris, sobre-anivellats amb capes d'argiles.

El resultat de les prospeccions en superfície, sondeigs i seguiments autoritzats, en les diferents parcel·les en fase d'edificació, han permès determinar l'existència d'una vil·la romana o d'un centre d'explotació agrícola, associada a una necròpoli. La planta d'aquesta estructura es va posar al descobert en una campanya d'intervenció de delimitació de l'àrea arqueològica, però degut a una excavació en profunditat de tot el jaciment, només permet afirmar que aquest indret hauria deixat de funcionar entorn al segle V. Relacionat amb l'ús de la vil·la, s'ha documentat una necròpoli amb una vintena de tombes de tipologia diversa (en coberta a doble vessant, en àmfora, en caixa i en fossa simple) i varies sitges que trenquen l'estructura muraria de la vil·la. El conjunt habitacional presenta una estructura octagonal, orientat en sentit NE-SW, amb una extensió d'uns vuit-cents metres quadrats. Destaca la base d'un *lacus* fonamentat sobre una capa d'argiles toves. En el sector nord hi ha una zona de sitges.

El material localitzat correspon a ceràmiques comunes oxidades d'època romana, fetes a torn i ceràmiques grises de pasta grollera. Destaquen tres fragments localitzats durant una prospecció datables de finals del segle III i durant el s. IV que han permès datar el període d'ocupació. Es tracta de tres fragments de terra sigillata clara D i un fragment d'àmfora. També es localitzà fragments d'àmfora alt.imperial.

Al nord de l'aparc·la 31 es documentà un forn relacionat amb el període tardo-antic, i tres altres forns destinats probablement a la producció de ceràmica. Un d'ells és de planta quadrangular; conserva la cambra de combustió, els pilars i part de la graella. El segon forn era de planta circular i conservava en el moment de l'excavació la boca d'accés. El darrer forn, també és de planta circular però de petites dimensions, amb la graella i la boca conservades.

A una vintena de metres al sud-oest de la primera necròpoli s'ha documentat una segona zona d'enterrament d'època alt-medieval amb seixanta tombes, en fossa retallada a l'argila i coberta de lloses.

Aquesta troballa permetria especular sobre l'existència d'un assentament amb una certa continuïtat en el temps que podrien estar relacionades amb l'existència del mas Solà del Racó, documentat ja l'any 1321.

Observacions:

Les intervencions que s'hi han dut a terme des de l'any 1991 i fins l'any 2011 han estat els següents: 1991 Excavació; 1994 Dues excavacions d'urgència.; 1995 Quatre excavacions d'urgència i

una prospecció; 1997 Excavació d'urgència, una excavació i tres seguiments de control; 1998 Dues excavacions; 1998 Excavació; 1999 Seguiment de control; 2005 Quatre intervencions d'urgència / una intervenció preventiva, de seguiment i cinc excavacions; 2007 Intervenció preventiva / Adequació; 2008 Intervenció preventiva / Excavació; 2011 Intervenció preventiva.

Història

Als anys setanta del segle XX s'inicia en aquest zona del municipi una remoció de terres i obertura de carrers amb motiu de la urbanització del sector. Posteriorment, cap a finals de l'any 1987, principis de l'any següent, el moviment de terres va evidenciar l'existència d'una necròpolis amb varis enterraments de tègula a doble vessant així com d'enterraments de lloses. El masover de Can Solà del Racó va informar ràpidament de la destrucció a més, d'una vintena d'elles als arqueòlegs Xavier Font i Núria Juan-Muns.

El mateix any, ambdós arqueòlegs, efectuaren una prospecció en superfície de les zones no urbanitzades evidenciant un assentament romà de tipus rústic, i trametent un informe al Servei d'Arqueologia de la Generalitat (19 de gener de 1988).

Es va localitzar ceràmica sigil·lada Clara A, B i D, ceràmica comú ibèrica, fragments de nansa i boca d'àmfora tipus Dressel 30 de fabricació gàl·lica; fragments d'àmfora Dressel 20 de procedència bètica per al transport d'oli, fragments d'àmfora local associada a la Dressel 2-4 i fragments de dolia. També es va localitzar material constructiu, com varis fragments de tègula, un possible basament de *tòrculus*, i diversos fragments d'*opus testaceum* reutilitzats en la construcció dels murs de contenció en algunes de les feixes de conreu de la masia, visibles durant la realització del present treball.

L'any 1991, amb motiu de la reactivació urbanística en aquest mateix sector, el Servei d'Arqueologia de la Generalitat, amb la col·laboració de l'empresa promotora INVERSIONES T.C.A, S.A., va iniciar una campanya de prospeccions que es dugueren a terme entre el 15 i el 18 de maig del mateix any, amb 42 cales de sondeig realitzades amb l'ajut d'una retro-excavadora.

Es van determinar tres punts amb interès arqueològic:

Una àrea de necròpolis, situada a quatre-cents metres al sud-oest de Can Solà del Racó. Durant la prospecció s'hi van localitzar les restes de dues tombes de lloses força malmeses orientades amb orientació est-oest, al costat d'altres destruïdes durant els rebaixos per a la urbanització anys abans. També podria correspondre amb l'indret aproximat on segons informació oral proporcionada per un pastor, després dels forts aiguats de l'any 1962, hi van aflorar diverses de tombes.

Una segona àrea de necròpolis situada a 320 metres al sud de la masia de Can Solà del Racó i a 80 metres al nord-est de la necròpolis anterior que queden separades per una torrentera. A un metre de fondària, s'hi van localitzar dues sepultures més amb les restes a l'interior, sobreposades en un sòl format per conglomerats descompostos. La primera mesurava 2'10 m x 0'40 m d'amplada. També es va localitzar una tomba infantil en àmfora datada entre la segona meitat del segle III i segle IV. Les restes senyalaven un nen o nena d'uns tres a cinc anys d'edat.

Finalment, a 200 metres al sud de la masia, es va localitzar una àrea amb restes arquitectòniques. Es tracta d'una terrassa delimitada al sud-est per un mur de pedra seca i pel nord, nord-oest pel camí de la Tartana, retallat en el pendent inferior del turó del Pujol. S'hi van efectuar un total de deu rases que van permetre determinar un conjunt d'habitacions d'estructura ortogonal orientat en sentit nord-est, sud-oest, amb uns 800 m2 conservats. Destaca la base d'un lacus, un possible hipocaust, tres sitges amb farciment de pedra, terra i cendres i una sitja seccionada verticalment en el propi tal·lus del carrer de la Tartana, que

probablement indicarien un assentament construït a la part inferior del turó resseguint l'orografia del terreny. Els sondeigs realitzats a llevant varen proporcionar una àrea d'abocador, mentre que en la central va aparèixer un mur amb una potència de 0'40 m de gruix.

El material recollit en aquests sondeigs va consistir en ceràmica comuna oxidada romana, feta a torn i ceràmica gris de pasta grollera.

El seguiment continuat de prospeccions en les diferents parcel·les amb motiu de l'edificació han proporcionat, l'any 2005 un contornat. Aquest va ser localitzat en els nivells de farciment d'una fossa que hauria contingut el contrapès d'una premsa, reaprofitada com a abocador entre els segles V-VII dC.

Bibliografia

AJUNTAMENT de Matadepera (2009). Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Matadepera. Tomo IV. Catàleg de Béns.

ARCOS. R. (2008). Memòria de la intervenció arqueològica realitzada a la parcel·la nº 20 de Can Solà del Racó. Matadepera (Vallès Occidental). nº 9449

BELMONTE SANTIESTEBAN, C. (2008) "Memòria de al intervenció realitzada a la parcelola 34 de Can Solà del Racó (Matadepera)". Núm. Memòria: 9478.

BARRASETAS, E.; VILA, J.M. (1997). Memòria de la intervenció arqueològica realitzada a Can Solà del Racó (Matadepera, Vallès Occidental). Campanya de 1997, inèdita. Memòria depositada al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

BARRASETAS, E.; GARCIA, G.; OLIVARES, d.; VILA, J.M. (1998). Memòria de la intervenció arqueològica realitzada a Can Solà del Racó (Matadepera, Vallès Occidental). Campanyes desembre de 1995, inèdita. Memòria depositada al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

CABALLÉ, G. (1999). Can Solà del Racó. Matadepera (Vallès Occidental). Mem. Núm. 2544

CANELA, Pere; FOLCH, Joaquim; MORET, Lourdes (2017). Un contornat amb iconografia circense procedent de Can Solà del Racó (Matadepera, Vallès Occidental), pp. 89 - 94. Tarraco Biennal. Actes del 3r congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic. La glòria del circ. Curses de carros i competicions circenses. Tarragona, 16-19 de novembre de 2016. Ed. Jordi López Vilar. Tarragona.

FONT, Xavier; MUNUERA, Jaume (2014). Matadepera. Patrimoni cultural. Ajuntament de Matadepera. Abril de 2014.

FONT, Xavier (1997). Inventari del Patrimoni Cultural de Matadepera. Ajuntament de Matadepera.

FONT, Xavier; JUAN-MUNS, Núria. (1981). Notes sobre les troballes d'interès arqueològic, dins l'Escletxa, 1, pàg. 8.

FONT, Xavier; JUAN-MUNS, Núria. (1988). Informe preliminar sobre el jaciment romà de Can Solà del Racó (inèdit). Matadepera, Vallès Occidental.

MORET, Lourdes. (2007). Memòria de l'excavació arqueològica realitzada al jaciment de Can Solà del Racó, parcel·les 31-34, Matadepera, Vallès Occidental. Campanya 2005. Arqueociènica Serveis Culturals, S.L. inèdita. Memòria depositada al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya., núm. 6622 i

OLIVARES, D. (1995). Sondejos parcel·la 22 de la urbanització Font de la Tartana (Matadepera, Vallès Occidental). Mem.Núm. 1499

ORTELLS DÍAZ, J. (1998). Memòria de la prospecció realitzada a la parcel·la 17 de can Solà del Racó (Matadepera, Vallès Occidental). mem.núm. 2239

ORTELLS DÍAZ, J. (1998). Memòria de la prospecció realitzada a la parcel·la 16 de can Solà del Racó (Matadepera, Vallès Occidental). mem.núm. 2235

SANCHEZ CAMPOY, Eduard (1991). Memòria dels sondeigs arqueològics a Can Solà del Racó (Matadepera, Vallès Occidental). Maig de 1991. Generalitat de Catalunya. Direcció General del Patrimoni Cultural. Centre d'Informació i Documentació del Patrimoni Cultural.

SANCHEZ CAMPOY, Eduard (1997). Memòria dels sondejos realitzats a la parcel·la 40 de Can Solà del Racó (Matadepera, Vallès Occidental). Arqueociència, S.C.P. Campanya, 26 de setembre de 1997). Manresa, 13 d'octubre de 1997.

SANCHEZ CAMPOY, Eduard (1997). Memòria dels sondejos realitzats a la parcel·la 18 de Can Solà del Racó (Matadepera, Vallès Occidental). Arqueociència, S.C.P. Campanya, 25 de setembre de 1997). Manresa, 13 d'octubre de 1997.

VILA i CARABASSA, Josep Maria (1997). Memòria dels sondejos realitzats a la parcel·la 36 de Can Solà del Racó (Matadepera, Vallès Occidental). Arqueociència, S.C.P. Campanya, 30 de setembre de 1997). Barcelona, 13 d'octubre de 1997.

VILA i CARABASSA, Josep Maria (1997). Memòria dels sondejos realitzats a la parcel·la 39 de Can Solà del Racó (Matadepera, Vallès Occidental). Arqueociència, S.C.P. Campanya, 30 de setembre de 1997). Barcelona, 13 d'octubre de 1997.

Enllaços d'interès:

<http://invarque.cultura.gencat.cat/FitxaGeneral?index=3&consulta=MSUxK01hdGFkZX...>

